

Klage på eksamen i vg3 CNC-maskineringsfaget (CNC03-02) vår 2025

Norske Trevarer representerer nærmere 300 selvstendige norske trevarebedrifter som produserer dører, vinduer, trapper og innredninger i tre. Vi har nærmere 4600 dyktige medarbeidere, 10,8 milliarder i omsetning og 170 lærlinger.

Våre medlemsbedrifter og opplæringskontor har vært godkjente til opplæring i CNC-maskineringsfaget siden 2009. Det er et viktig fag for bransjen! Eksempelvis har vi i Vestfold, Buskerud, Telemark, Akershus og Østfold hatt godt over 40 lærekontrakter i CNC-maskineringsfaget med 85-90 prosent meget godt bestått. Opplæringskontorene har hatt med ulike prøvenemder ut i bedriftene ved godkjenning og tilbakemeldingene fra prøvenemdene har svært positive. De fleste av disse har vært innenfor innredning, men de har også godkjente bedrifter i andre trebearbeidende bransjer. Et annet eksempel er i Rogaland, hvor det har vært 23 lærekontrakter og 21 av dem var meget godt bestått eller bestått. I vår bransje har vi altså hatt for det meste meget godt bestått på fagprøven i CNC-maskineringsfaget. Det meldes fra hele landet at antall lærlinger tok seg opp i perioden fra ca 2010-2012 når bedriftene ble godkjent i faget.

I de sentrale verdiene til faget står det at faget skal bidra til å dekke arbeidslivets behov for fagarbeidere. Også vår bransje har et stadig økende behov for faglig gode CNC-operatører.

Vi opplever imidlertid nå at det i spesielt noen områder er omkamp på om trevarebedrifter skal få være godkjent som lærebedrift i CNC-maskineringsfaget. Vi erfarer for eksempel at eksamenene ikke lenger er bransje- og materialnøytrale. Eksamensoppgaven i VG3 CNC-maskineringsfaget (CNC03-02), som ble avholdt våren 2025, forholder seg ikke til de premisene som tidligere er lagt til grunn mellom de faglige rådene og UDIR. Det er oppstått en uoverensstemmelse mellom pensum på prøven i forhold til det som er avtalt mellom de faglige rådene. Eksamen gir fordel til noen bransjer og ekskluderer andre fordi de får oppgaver med det ensidige materialet *metall* som legges til grunn i oppgaven. For vår bransje har vi sett at i noen tilfeller har man måttet se for seg maskiner som ikke eksisterer i bransjens bedrifter fordi det som blir spurt om i oppgaven ikke er mulig å gjøre på de maskinene som brukes i vår bransje i dag med **tre** som materiale. Dette fører til urettferdig vurdering av oppgaver innlevert av kandidater fra vår bransje. Vi ser at eksamensoppgavene over tid **har utviklet seg til å bli ekskluderende for vår bransje** (trevarebransjen), da de i mindre og mindre grad ikke er bransje- og materialuavhengige – hvor den siste oppgaven er den verste så langt.

CNC-maskiner blir brukt i mange bransjer, men vi opplever at eksamen ofte er mer tilpasset metalbransjen. Vi har også opplevd at prøvenemdsmedlemmer ikke vil være nemdsmedlemmer for CNC-faget med tre som materiale, da de nekter å ta slike fagprøver i våre bedrifter.

Kriteriene til sluttkompetanse vi har i dag ekskluderer noen bransjer som bruker CNC-maskin, de er for det meste nøytrale, men ikke alle. Kompetansen man burde vise til i eksamen og fagprøven er å kunne bruke bedriftens maskin(er). Ved at man har fagspesifikke prosesser i eksamen og læreplanen så ekskluderer

man muligheten for noen bransjer til å være lærebedrifter siden de ikke har mulighet til å lære opp i for eksempel dreining eller metall.

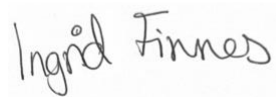
Vi har i tidligere korrespondanse med UDIR fått beskjed om at CNC-maskineringsfaget ikke nevner spesifikke materialer eller bransjer og at de sentralt gitte eksamensoppgavene i faget skal lages slik at kandidatene kan løse oppgaven i henhold til kompetansemålene og med sin egen faglige erfaring. Slik vi oppfatter dette betyr det at det skal være mulig å løse eksamensoppgavene uansett materiale brukt.

Vi ber om at klagen tas til følge og at fremtidige oppgaver lages bransje- og materialnøytrale. Det er viktig at de som lager eksamen har kompetanse fra de forskjellige materialene som bruker CNC slik at eksamen blir likeverdig for alle bransjene. Bransjen stiller gjerne med faglige gode personer som også har kunnskap om vår bransjes bruk av CNC.

Vedlegg – se dokumentasjon på at faget skal forstås som bransje- og materialuavhengig.

Vår klage er laget i et samarbeid med Rogaland Tresenter og Tre-Ringen som har hatt kandidater oppe til eksamen våren 25.

Hilsen,

Ingrid Finnes
Rådgiver i Norske Trevarer